

ارزیابی عملکرد بیمارستان‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی همدان با استفاده از مدل پابن لاسو و تحلیل روند پنج‌ساله

زهرا طوسی^۱،

^۱ دفتر ستاد برنامه، حوزه ریاست، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

^۲ دانشجوی دکترای مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، گروه آموزشی اقتصاد و مدیریت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

مهدی بگری^{۳*}،

^{۳*} مرکز رشد فناوری سلامت، معاونت تحقیقات، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

نسرین شیرمحمدی^۴ خرم

^۴ گروه آموزشی آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

چکیده:

محدودیت منابع و هزینه‌های گزاف در بیمارستان‌ها، ارزیابی عملکرد آن‌ها را ضروری می‌نماید. این مطالعه با هدف تعیین عملکرد بیمارستان‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی همدان قبل و بعد از اجرای طرح تحول نظام سلامت، با مدل پابن لاسو و تحلیل روند پنج‌ساله (۱۳۹۲-۱۳۹۶) انجام گردید. در این مطالعه مقطعی، اطلاعات مربوط به سه شاخص درصد اشغال تخت، چرخش تخت و طول مدت اقامت برای ۱۵ بیمارستان دانشگاهی بصورت سرشماری، طی پنج‌سال جمع‌آوری گردید. نمودار پابن لاسو با نرم‌افزار اکسل ترسیم و داده‌ها با SPSS16 تحلیل شد. برای تعیین رابطه شاخص‌های عملکردی قبل و بعد از طرح تحول نظام سلامت و مقایسه دو به دوی عملکرد سالیانه، آزمون بنفرونی انجام شد. بررسی روند پنج‌ساله کارآئی بیمارستان‌ها، توسط آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری انجام و برای تفسیر نتیجه آن، از آماره آزمون تعدیل‌یافته گرین-هاوس-گیزر، استفاده گردید. طبق میانگین پنج‌ساله، ۴۰٪ از بیمارستان‌ها، کارآ بوده و میانگین شاخص‌های چرخش تخت و طول مدت اقامت مطلوب بود، ولی میانگین ضریب اشغال تخت (۶۱٪) در حد متوسط است. یکسال پس از اجرای طرح تحول نظام سلامت، اختلاف معنی‌داری در سه شاخص مذکور، مشاهده نشد ($P > 0/05$)، ولی در طول پنج‌سال، تغییر روند شاخص‌های ضریب اشغال تخت ($P = 0/002$) و چرخش تخت ($P = 0/004$)، معنی‌دار بود. همچنین سه بیمارستان تغییر کارآئی مثبت و یک بیمارستان تغییر کارآئی منفی داشتند. برای سنجش نتایج طرح بزرگی مانند طرح تحول نظام سلامت، نیاز به گذشت بیش از یکسال جهت بررسی اثربخشی طرح می‌باشد. روند عملکرد بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان، در حال بهبود است. بیمارستان‌های ناکارآمد، که بیش از ۵۰ تخت فعال داشتند، پس از گذشت پنج‌سال، کارآمد شدند. افزایش ضریب اشغال تخت در طی پنج‌سال، منجر به افزایش اقامت بیماران بستری در بیمارستان نشده که می‌تواند بیانگر مدیریت مطلوب تخت‌ها باشد. جهت بهبود ضریب اشغال تخت، نیاز به تعدیل تخت‌های فعال می‌باشد.

واژه‌های کلیدی:

ارزیابی عملکرد، مدل پابن لاسو، بیمارستان، تحلیل روند، تحول نظام سلامت.